

TÖREBODA MARIESTAD GULLSPÅNG
Kommuner i samarbete

Miljömål- sammanställning 2012

Mariestad, Töreboda och Gullspång

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Miljömål i Mariestad, Töreboda och Gullspång.....	5
Dokument	5
Miljömålsindelning.....	6
Fortsatt miljömålsarbete	6
1 Begränsad klimatpåverkan	7
Regionala delmål	7
Lokala mål - Energi- och klimatplan Mariestad, Töreboda och Gullspång	7
Lokala mål - Ett skönt och grönt MTG – Energieffektiviseringsstrategi	8
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	8
Lokala mål - Mariestad (Miljökriterier vid upphandling).....	9
Lokala mål - Mariestad (Regler för resor och transporter)	9
Lokala mål - Töreboda (Verksamhetsmål).....	9
Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)	9
Lokala mål - Töreboda (Avfallsplan).....	9
Lokala mål - Töreboda (Vision och kostpolicy)	10
Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)	10
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	10
2 Frisk luft.....	10
Regionala delmål	10
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	11
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	11
3 Bara naturlig försurning	12
Regionala delmål	12
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	12
4 Gifrfri miljö	12
Regionala delmål	12
Vänermål (Vattenvårdsplan för Väneren)	14
Lokala mål - Miljökrav på fordonstvätt Mariestad Töreboda Gullspång.....	14
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	14
Lokala mål - Mariestad (Miljökriterier vid upphandling)	14
Lokala mål - Töreboda (Avfallsplan).....	14
Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)	15
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	15
5 Skyddande ozonskikt.....	15
Regionala delmål	15
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	15
6 Säker strålmiljö.....	16
Regionala delmål	16

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	16
7 Ingen övergödning.....	16
Regionala delmål	16
Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)	17
Lokala mål - Riktlinjer och handlingsplan för enskilda avloppsanläggningar Mariestad Töreboda Gullspång	17
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	17
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	17
8 Levande sjöar och vattendrag	18
Regionala delmål	18
Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)	18
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	18
Lokala mål - Mariestad (Riktlinjer för hantering av dagvatten)	19
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	19
9 Grundvatten av god kvalitet	20
Regionala delmål	20
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	20
Lokala mål - Mariestad (Riktlinjer för hantering av dagvatten)	21
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	21
10 Hav i balans samt levande kust och skärgård.....	21
Regionala delmål.	21
Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)	21
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	22
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	22
11 Myllrande våtmarker	22
Regionala delmål	22
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	22
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	23
Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)	23
12 Levande skogar	23
Regionala delmål	23
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	24
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	24
Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)	24
13 Ett rikt odlingslandskap.....	25
Regionala delmål	25
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	26
Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)	26
Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)	26
Lokala mål - Töreboda (Vision och kostpolicy)	26
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	26

15 God bebyggd miljö	27
Regionala delmål	27
Lokala mål - Energi- och klimatplan för Mariestad, Töreboda och Gullspång	28
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	29
Lokala mål - Mariestad (Riktlinjer för hantering av dagvatten)	29
Lokala mål - Mariestad (Miljökriterier vid upphandling).....	29
Lokala mål - Mariestad (Grönprogram)	29
Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)	30
Lokala mål - Töreboda (Verksamhetsmål).....	30
Lokala mål - Töreboda (Tillväxt- och näringslivsprogram)	30
Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling).....	30
Lokala mål - Töreboda (Vision och kostpolicy)	31
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	31
Lokala mål - Gullspång (Policy för minskat buller med fokus på barn och ungdomsmiljöer) ...	31
Lokala mål - Mariestad och Gullspång (Renhållningsordning).....	32
Lokala mål - Töreboda (Avfallsplan).....	32
16 Ett rikt växt och djurliv	33
Regionala delmål	33
Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)	33
Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)	33
Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)	33
17 Folkhälsomål	33
18 Kunskap och kommunikation	34
Lokala mål - Gullspång (Pedagogisk utvecklingsplan).....	34
Internationellt modellområde för hållbar utveckling.....	34

Inledning

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det finns i Sverige 16 miljö kvalitetsmål (miljömål) antagna av Riksdagen. Kommunerna har stort ansvar för att miljö kvalitetsmålen nås. I Mariestad, Töreboda och Gullspång är femton av de sexton miljömålen aktuella. (Målet storslagen fjällmiljö är inte aktuellt här)

Miljömål i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Denna sammanställning innehåller miljö kvalitetsmål (miljömål) hämtade från Mariestads, Törebodas och Gullspångs styrdokument.

En utförligare analys av de dokument som innehåller miljömål finns i ”Dokument med miljömål Mariestad, Töreboda och Gullspång”. I ”Miljömålsuppfyllelse 2010 Mariestad, Töreboda och Gullspång” presenteras hur väl målen uppfylls till och med år 2010.

Utöver vad som redovisas i detta dokument kan det finnas fler regionala och nationella mål som har anknytning till miljömålen. Mål eller lagstadgade krav som exempelvis krav enligt Vattendirektivet m.m. finns heller inte med i denna förteckning. Nämndernas mål för Mariestad i Vision 2030 har i flera fall även bärighet på miljömålen redovisas inte här. Det kan för vissa förvaltningar finnas ytterligare miljömål antagna av kommunerna som inte är med i denna förteckning.

Dokument

Följande dokument som är genomgångna och presenteras är:

- Energi- och klimatplan Mariestad, Töreboda och Gullspång (2008).
- Ett Skönt och Grönt MTG – energieffektiviseringsstrategi (2012).
- Vattenvårdsplan för Väneren (2006).
- Riktlinjer för enskilda avloppsanläggningar i Mariestad, Töreboda och Gullspång (2010).
- Miljökrav på fordonstvätt Mariestad, Töreboda och Gullspång (2009).
- Översiktsplan Mariestad (2003).
- Översiktsplan Töreboda (1992).
- Översiktsplan Gullspång (2011).
- Verksamhetsmål Töreboda (2010).
- Renhållningsordning Mariestad och Gullspång 2010-2016 (2009 och 2010).
- Avfallsplan 2011-2020 AÖS (2011).
- Riktlinjer för hantering av dagvatten i Mariestad (2005).

- Riktlinjer för upphandling och inköp Mariestad. Bilaga 3 Miljökriterier vid upphandling (1999).
- Miljöpolicy vid upphandling Skövde kommun (Gäller även för Töreboda).
- Grönprogram Mariestad (2009).
- Tillväxt och näringslivsprogram Töreboda (2007).
- Naturvårdsplan Mariestads kommun (2006), (lokala mål i denna är tagna från översiktsplanen och redovisas inte separat).
- Regler för resor och transporter Mariestad (2011).
- Vision och kostpolicy Töreboda (2011).
- Policy för minskat buller i Gullspångs kommun – med fokus på barn och ungdomsmiljöer Vision 2013 (2010).
- Pedagogiska utvecklingsplan för utbildning i Gullspångs kommun 2010-2015.

Miljömålsindelning

Uppställningen av miljömålen följer det nationella miljömålsystemet och varje kapitel inleds med de regionala målen. Därefter redovisas mål ur lokala dokument som här benämns lokala miljömål. Mer information om de nationella miljömålen finns på www.miljomal.nu och de regionala miljömålen på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/.

I flera fall har olika lokala miljömål bärighet på flera olika nationella miljömål. I detta dokument har varje lokalt miljömål sorterats under ett nationellt miljömål. Mer beskrivning av de olika lokala miljömålen återfinns i ursprungsdokumenterna. Gråmarkerade mål är specifikt för den kommunala organisationen.

Flera av de regionala miljömålen har måläret 2010. Ett nytt nationellt miljömålssystem är under bearbetning. Miljömålsansvariga myndigheter i Västra Götalands län (Länsstyrelsen i Västra Götaland och Skogsstyrelsen Region Väst) har beslutat att våra regionala delmål gäller till dess att det nya miljömålssystemet är färdigt och nya regionala miljömål kan tas fram.

Fortsatt miljömålsarbete

Nya mål kommer undan för undan i olika kommunala dokument. En sammanställning över gällande miljömål för kommunerna bör därför lämpligen göras årligen. Denna sammanställning av kommunernas miljömål är sammanställd 2012-05-10 av Miljö- och byggnadsförvaltningen. Kontaktperson Nina Lidholm.

1 Begränsad klimatpåverkan

Regionala delmål

Utsläpp av växthusgaser (2008-2012) Delmål

De svenska utsläppen av växthusgaser ska som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst 4 procent lägre än utsläppen år 1990.

Utsläpp av växthusgaser (2020) Etappmål

Till år 2020 ska utsläppen av växthusgaser i Västra Götalands län, från verksamheter som ligger utanför systemet för handel med utsläppsrätter, minska med 25 procent jämfört med 1990.

Ökad andel förnybar energi

År 2020 ska andelen förnybar energi i Västra Götalands län vara minst 50 procent av den totala energianvändningen.

Ökad andel förnybar energi i transportsektorn

År 2020 ska andelen förnybar energi inom transportsektorn i Västra Götalands län vara minst 10 procent.

Effektivare energianvändning

År 2020 ska energianvändningen i Västra Götalands län vara 20 procent effektivare jämfört med 2008.

Lokala mål - Energi- och klimatplan Mariestad, Töreboda och Gullspång

Lokalt producerad förnybar energi ska motsvara minst 25% av energianvändningen i de tre kommunerna till år 2020. Lokalt producerad förnybar el ska motsvara minst 35% av den lokala elförbrukningen senast år 2020.

Tillverkning (inklusive system för distribution) av gas, etanol eller annat förnybart bränsle från organiska restprodukter ska ha etablerats inom någon eller några av de tre kommunerna till år 2012.

Transportsektorns utsläpp av koldioxidekvivalenter ska minska med 20% per inneväsnare till 2020 räknat från 2004.

Utsläppen av fossila koldioxidekvivalenter från hushålls-, industri- och servicesektorerna ska minska med 20% till år 2020 räknat från 2004

Införande av förnybara bränslen för fritidsbåtar ska aktivt stimuleras.

År 2020 ska alla kommunalt använda transportfordon samt transportfordon använda för av kommunerna anordnad kollektivtrafik drivas med förnybara bränslen.

Inga av kommunernas egna lokaler ska värmas upp med hjälp av fossila bränslen efter 2020 med undantag av fjärrvärmens spetsvärme samt eventuell reservkraft.

Lokala mål - Ett skönt och grönt MTG – Energieffektiviseringsstrategi

Till år 2020 ska samtliga organisationer minska sin energianvändning med i byggnader 20 % ifrån Boverkets referensvärde. Grundat på data från basåret 2009. Faktisk effektivisering för varje enskild aktör som krävs för att uppnå målet är:

Mariestad: till 2014: 2 %, till 2020 12%

Töreboda: till 2014 6 %, till 2020 34%

Gullspång: till 2014 2 %, till 2020 14 %.

De kommunala bostadsbolagens mål redovisas i energieffektiviseringsstrategin.

Fasa ut fossila bränslen för uppvärmning.

Fasa ut direktverkande el som uppvärmningskälla.

Alla verksamheter ska ha individuell mätning av energiförbrukning i respektive fastighet samt att energi för värme mäts separat.

Mål för energieffektivisering av transporter till år 2014 och 2020 för egenägda bilar, leasingbilar och förmånsbilar i tjänsten (kWh/km):

Mariestad, 16 % respektive 32%

Töreboda 15 % respektive 31%

Gullspång 17 % respektive 37 %

I första hand välja gas- eller elfordon och i andra hand fordon som drivs med andra förnyelsebara drivmedel i kommunens personbilar år 2020.

Minska körsträckan med personbil inom tjänsten med 10 % till år 2020 (km/årsarbetare).

Alla verksamheter ska ha ett system för mätning av körd sträcka samt drivmedelsförbrukning per bil fr.o.m. år 2012.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Friaån har tidigare nyttjats för produktion av vattenkraft och kommunen är positiv till att förutsättningarna för att bedriva en miljöanpassad kraftproduktion vid bl.a. Kvarntorpet utreds.

Resandet med kollektivtrafik skall öka med 15% från år 2003 till år 2005. Kollektivtrafiken ska kännetecknas av hög kvalitet och effektivitet, särskilt med avseende på miljö och säkerhet samt trygghet och tillgänglighet för alla. Antalet avgångar och hållplatser skall vara väl anpassade efter medborgarnas behov.

Mariestads tätort utformas så att transportbehovet och därmed energiförbrukningen och störningar härav minimeras. Bl.a. kommer bullerstörningar att successivt åtgärdas enligt förslag i upprättad bullersaneringsplan för Mariestads tätort. Planeringen av centrum bör leda till en minskning av trafikvolymen. Det innebär att kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafiken skall främjas på bekostnad av biltrafiken. Utanför centrum inriktas planeringen mot att bilen under överskådlig framtid kommer att vara det dominerande färdmedlet.

Energianvändningen inom transportsektorn skall effektiviseras genom att skapa snabba förbindelser mellan viktiga destinationer, en effektiv kollektivtrafik och ett attraktivt cykel- och gångtrafiknät. Kollektivtrafiken (buss och tåg) utvecklas enligt följande principer.

- Korta restider eftersträvas.
- Tillgänglighet för skolelever, äldre och funktionshindrade skall vara hög.

Starka pendlingsstråk prioriteras. Samspelet mellan olika fordonsslag skall vara väl utvecklat.

Cykeltrafik bör öka och göras mer trafiksäker. För att främja cykling bör cykelvägnätet utvecklas i enlighet med fastställd cykelplan. Härutöver är det önskvärt att på ett trafiksäkert sätt möjliggöra cykeltrafik utmed hela sträckan Lugnås - Mariestad - Sjötorp. Delsträckan Mariestad - Hasslerör bör prioriteras. Det är även angeläget att anordna en sjönära cykelväg Mariestad - Torsö.

Cykeltrafiken skall öka med minst 20% mellan år 2003 och 2008.

År 2015 bör alla kommunalt använda fordon samt fordon använda för kollektivtrafik inom kommunen drivas med förnybara bränslen som minskar utsläppen av koldioxid till atmosfären.

Lokala mål - Mariestad (Miljökriterier vid upphandling)

Produkter skall både vid tillverkning och användande bygga på hushållning med råvaror och energi.

Leverantörer som miljöanpassar sina transporter kommer att gynnas i samband med upphandlingen.

Lokala mål - Mariestad (Regler för resor och transporter)

Mariestads kommun ska vara en förebild för hållbara resor. Med detta menas att alla resor som omfattas av reglerna ska vara trafiksäkra, kostnadseffektiva och klimat/miljöanpassade.

Lokala mål - Töreboda (Verksamhetsmål)

Utveckla möjligheterna att resa kollektivt och enskilt, inom, till och från kommunen.

Ökad användning av förnyelsebar energi.

Lokala mål - Töreboda (Översiktplan)

Kommunen har en ambition att öka satsningen på värmepumpar och fastbränsleanläggningar och därigenom ta tillvara de lokala energikällorna. I bedömningen av olika energikällor skall hänsyn tas till de effekter de får på sysselsättning, ekonomi och miljö.

Lokala mål - Töreboda (Avfallsplan)

Andelen fossila bränslen ska minska vid transporter och hantering av avfall.

Utsläpp av metan och andra växthusgaser från lagring och behandling av organiskt avfall ska minska i jämförelse med producerad nytthet.

Lokala mål - Töreboda (Vision och kostpolicy)

Trafiksäkerheten ökar genom samordning och det ger färre transporter till köken.

Transporter ske med god prestanda på motorkapacitet, däck, drivmedel samt serviceåtaganden.

Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)

All upphandling ska vara inriktad på att de upphandlande varorna och tjänsterna ska bidra till en ekologiskt hållbar utveckling.

Transportsättets miljövänlighet ska beaktas liksom producentens uppfyllande av producentansvaret.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Verka för att kollektivtrafiken utnyttjas bättre, genom t.ex. tätare och subventionerade av gångar.

Utöka antalet cykelvägar.

Genomföra stimulansåtgärder för tankställen med biobränslen.

Begära bästa miljöklass, liksom att bästa bränsle används, vid upphandling av fordon och arbetsmaskiner.

Verka för att energiproduktionen med förnyelsebara energikällor ökar, i synnerhet när det gäller produktion av el.

Verka för att energieffektiviteten ökar och att utsläppen begränsas inom energi- och industri sektorn.

Genom energirådgivare sprida information om energikällor som minskar klimatpåverkan, t.ex. sol fångare och pellets pannor.

Övergå från fossilbränsle till biobränsle i de värmeanläggningar som finns i kommunens egna lokaler.

2 Frisk luft

Regionala delmål

Minskade halter av svaveldioxid

Halten 5 mikrogram/m³ för svaveldioxid som årsmedelvärde skall vara uppnådd i samtliga kommuner 2010.

Minskade halter av kvävedioxid

Halterna 60 mikrogram/m³ som timmedelvärde och 20 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för kvävedioxid skall i huvudsak underskridas år 2010. Timmedelvärdet får överskridas högst 175 timmar per år.

Minskade halter av marknära ozon

Halten marknära ozon ska inte överskrida 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde år 2010.

Minskade utsläpp av flyktiga organiska ämnen

År 2010 ska utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC) i Västra Götalands län, exklusive metan, ha minskat till under 40.000 ton.

Minskade halter av partiklar

Halterna 35 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 20 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för partiklar (PM10) ska underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år. Halterna 20 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 12 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för partiklar (PM2,5) ska underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år.

Minskade halter av benso(a)pyren

Halten 0,3 nanogram/m³ som årsmedelvärde för benso(a)pyren ska i huvudsak underskridas år 2015.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Luften i Mariestad är bättre än på länge och det är viktigt att den positiva utvecklingen av luftkvaliteten fortsätter genom fortsatt utbyggnad av fjärrvärme och mindre utsläpp av luftföroreningar.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Verka för att Otterbäckens hamn utrustas så att fartyg kan anslutas direkt till elkraft när de ligger i hamn.

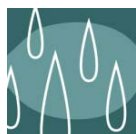
Verka för att högsavliga fossila bränslen (vilket även omfattar torv) som används för energiproduktion ersätts med biobränslen eller naturgas.

Om möjligt bygga ut fjärrvärme i Hova och Otterbäcken.

Utreda möjligheten att utnyttja energiinnehållet i Skagern för att vid sidan om befintlig bergvärme värma upp Gullstensskolan.

Informera allmänheten om betydelsen av 4-taktsmotorer med låga utsläpp för båttrafik och att vattenskotern är ett fordon som ger stora utsläpp av kolväten och kväveoxider.

Verka för att bästa möjliga teknik används i produktion, vid lagring och för rening för att minska utsläpp av lösningsmedel och andra flyktiga organiska ämnen (VOC).

3 Bara naturlig försurning

Regionala delmål

Färre försurade vatten

År 2010 är högst 15 procent av antalet sjöar och 20 procent av sträckan rinnande vatten i Västra Götalands län drabbade av försurning som orsakats av människan.

Trendbrott för markförsurningen

Högst 35 procent av skogsmarken i Västra Götalands län har år 2010 en hög eller mycket hög surhetsgrad varav andelen med mycket hög surhetsgrad är högst 4 procent.

Minskade utsläpp av svaveldioxid

År 2010 har utsläppen av svaveldioxid i Västra Götalands län minskat till 4 200 ton eller mindre.

Minskade utsläpp av kväveoxider

År 2010 har utsläppen av kväveoxider i Västra Götalands län minskat till 25 000 ton eller mindre.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Verka för en övergång till biobränsle i de värmeanläggningar inom kommunen som är i privat ägo eller har annan huvudman.

Verka för att förnyade mätningar görs av försurningsgraden i sjöar och skogsmark och att åtgärder vidtas om behov föreligger.

4 Giftfri miljö

Regionala delmål

Kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper

Senast år 2010 skall det finnas uppgifter om egenskaperna hos alla avsiktligt framställda eller utvunna kemiska ämnen som hanteras på marknaden.

För ämnen som hanteras i högre volymer och för övriga ämnen som t ex efter inledande översiktliga tester bedöms som särskilt farliga skall uppgifter om egenskaperna finnas tillgängliga tidigare än 2010. Samma krav på uppgifter skall då gälla för såväl nya som existerande ämnen.

Senast år 2020 skall det även finnas uppgifter om egenskaperna hos de mest betydande oavsiktligt bildade och utvunna kemiska ämnena.

Hälso- och miljöinformation för varor

Senast år 2010 skall varor vara försedda med hälso- och miljöinformation om de farliga ämnen som ingår.

Utfasning av farliga ämnen

Nyproducerade varor skall så långt det är möjligt vara fria från:

- nya organiska ämnen som är långlivade (persistenta) och bioackumulerande, nya ämnen som är cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande samt kvicksilver så snart som möjligt, dock senast 2007,
- övriga cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen, samt sådana ämnen som är hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande, senast år 2010 om varorna är avsedda att användas på ett sådant sätt att de kommer ut i kretsloppet,
- övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande, samt kadmium och bly, senast år 2010.

Dessa ämnen skall inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada.

Redan befintliga varor, som innehåller ämnen med ovanstående egenskaper eller kvicksilver, kadmium samt bly, skall hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön.

Spridning via luft och vatten till Sverige av ämnen som omfattas av delmålet skall minska fortlöpande.

Delmålet omfattar ämnen som människan framställt eller utvunnit från naturen. Delmålet omfattar även ämnen som ger upphov till ämnen med ovanstående egenskaper, inklusive dem som bildas oavsiktligt.

Fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier

Hälso- och miljöriskerna vid framställning och användning av kemiska ämnen skall minska fortlöpande fram till år 2010 enligt indikatorer och nyckeltal som skall fastställas av berörda myndigheter. Under samma tid skall förekomsten och användningen av kemiska ämnen som försvårar återvinning av material minska. Delmålet avser ämnen som inte omfattas av delmål 4.3.

Riktvärden för miljö kvalitet

För minst 100 utvalda kemiska ämnen, som inte omfattas av delmål 4.3, skall det senast år 2010 finnas riktvärden fastlagda av berörda myndigheter.

Efterbehandling av förorenade områden med akuta risker

Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana förorenade områden som i dag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden skall vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2010.

Efterbehandling av förorenade områden

Åtgärder skall under åren 2005-2010 ha genomförts vid så stor andel av de prioriterade förorenade områdena att miljöproblemet i sin helhet i huvudsak kan vara löst allra senast år 2050. Ytterligare 15 stycken förorenade områden i riskklass 1 ska vara åtgärdade under perioden 2006-2010.

Om dioxiner i livsmedel

År 2010 skall tydliga åtgärdsprogram som medför en kontinuerlig minskning av halterna av för människan skadliga dioxiner i livsmedel ha etablerats.

Om kadmium

År 2015 skall exponeringen av kadmium till befolkningen via föda och arbete vara på en sådan nivå att den är säker ur ett långsiktigt folkhälsoperspektiv.

Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)

Alla fiskar från Vänern ska kunna ätas så ofta man vill. Det innebär att halterna av PCB, dioxin och kvicksilver i fisk måste minska så att Livsmedelsverkets kost rekommendationer för fisk inte längre behövs.

Rester av bekämpnings medel ska endast hittas i halter nära noll (mycket låga halter) i Vänern eller i vattendrag till sjön.

Miljögifter ska finnas i så låga halter att de inte skadar Väterns ekosystem och organismer.

Lokala mål - Miljökrav på fordonstvätt Mariestad Töreboda Gullspång

Utsläpp till vatten från fordonstvättar spillvattenmängd, föroreningsmängds per fordon och nedbrytbarhet av spillvatten, ska klara gällande värden (för utförligare information se i dokumentet med riklinjerna).

Följande målar gäller:

Stora anläggningar - omedelbart

Mellanstora anläggningar – omedelbart samt 2011

Små anläggningar – omedelbart samt 2105

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Objekt där kommunen är verksamhetsutövare eller fastighetsägare där ingen ansvarig verksamhetsutövare finns kvar ska översiktligt undersökas. Utifrån resultaten av dessa undersökningar ska efterbehandlingsbehovet bedömas.

Lokala mål - Mariestad (Miljökrav vid upphandling)

De produkter som kommer i fråga skall vid tillverkning, konsumtion/ användning och som avfall ge upphov till så liten påverkan på miljön som möjligt. Produkterna skall inte vara skadliga för den som använder dem. Produkterna får heller inte innehålla ämnen som är skadliga för miljön.

Lokala mål - Töreboda (Avfallsplan)

Möjlighet ska finnas för företag och andra verksamheter på ett lätt sätt kunna lämna in alla typer av farligt avfall.

Avfallssystem ska i större utsträckning stödja hushållens källsortering och farligt avfall.

Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)

Varor, produkter och tjänster ska under sin livscykel ge upphov till så lite miljöskador som möjligt och förbruka så lite naturresurser som möjligt. Så få varor, produkter och tjänster som möjligt ska användas.

Produktens funktion, kvalitet och pris ska beaktas i den miljöanpassade upphandlingen. Den produkt som med godkända och begärda funktions- och kvalitetskrav och med ett rimligt pris bäst uppfyller ställda krav på miljöanpassning ska prioriteras. Farliga produkter ska ersättas med mindre farliga.

Kommunen ska vid upphandling begära in miljöpolicy/-program från berörda företag och om möjligt väga in deras miljöarbete, t.ex. med miljöledningssystem.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Verka för att alla förorenade områden identifieras, riskklassas, prioriteras och efterbehandlas (saneras).

Vara restriktiv med att ta emot vatten som innehåller miljöskadliga ämnen i det kommunala avloppssystemet.

Informera allmänheten om hur man kan minska användningen av hushållskemikalier och bekämpningsmedel i trädgården samt om hur PCB-haltigt avfall bör hanteras.

Uppmana allmänheten att inte tvätta bilar inom områden som gör att tvättvattnet når vattendrag och sjöar utan rening.

5 Skyddande ozonskikt

Regionala delmål

Inga utsläpp av ozonnedbrytande ämnen

År 2010 skall utsläpp av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Ta hand om uttjänade varor och produkter som innehåller ozonnedbrytande ämnen och se till att dessa oskadliggörs på ett miljöriktigt sätt.

Informera om vikten av att uttjänade varor och produkter som innehåller ozonnedbrytande ämnen tas om hand på rätt sätt.

6 Säker strålmiljö

Regionala delmål

Låga utsläpp av radioaktiva ämnen

År 2010 skall halterna i miljön av radioaktiva ämnen som släpps ut från alla verksamheter vara så låga att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas. Det individuella dostillskottet till allmänheten skall understiga 0,01 mSv per person och år från varje enskild verksamhet.

Färre fall av hudcancer orsakade ultraviolett strålning

År 2020 skall antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolett strålning inte vara fler än år 2000.

Minskade risker med elektromagnetiska fält

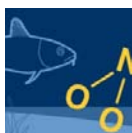
Riskerna med elektromagnetiska fält skall kontinuerligt kartläggas och nödvändiga åtgärder skall vidtas i takt med att sådana eventuella risker identifieras.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Ta emot uttjänta anordningar som innehåller radioaktiva ämnen (t.ex. brandvarnare) och tillse att dessa förstörs på ett miljöriktigt sätt.

Se till att nya bostäder, skolor, daghem och liknande planeras på tillräckligt avstånd från ställverk, kraftledning och andra anläggningar med förhöjda magnetfält.

Verka för att nya kraftledningar och elektriska anläggningar förläggs så att exponering för magnetfälten begränsas. Där så är möjligt skall jordkabel användas.

7 Ingen övergödning

Regionala delmål

Minskade utsläpp av fosforföreningar

Fram till år 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat med minst 20 procent från 1995 års nivå. De största minskningarna skall ske i de känsligaste områdena.

Minskade utsläpp av kväveföreningar till havet

Senast år 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av kväveföreningar från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 procent från 1995 års nivå.

Minskade utsläpp av ammoniak

Senast år 2010 skall utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 procent från 1995 års nivå.

Minskade utsläpp av kväveoxider

År 2010 har utsläppen av kväveoxider i Västra Götalands län minskat till 25 000 ton eller mindre.

Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)

Totalfosforhalten i Vänern ska fortsätta vara på samma låga nivå som i dagsläget (6 – 8 µg/l).

Kvävehalten i Väterns utlopp ska minska till 0,6 mg/l från nuvarande halt på 0,7 – 0,8 mg/l.

Belastningen av fosfor och kväve på några övergödda vikar ska minska så att syrebrist och skadliga algbloomingar inte längre förekommer. För flertalet av vikarna krävs åtgärder i tillrinningsområdet till vikarna.

Belastningen av fosfor och kväve på de mycket näringsrika jordbruksåar ska minska så att vattenkvaliteten blir så god att växter och djur i åarna inte är påverkade av syrebrist, giftig ammonium, kraftig igenväxning eller andra övergödningsproblem.

Lokala mål - Riktlinjer och handlingsplan för enskilda avloppsanläggningar Mariestad Töreboda Gullspång

Alla avloppsutsläpp från enskilda avlopp ska uppfylla ställda krav (se i dokumentet med riktlinjerna) senast under år 2015.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

För att minska läckaget av växtnäringssämnen bör skyddszoner anläggas utmed vattendragen. Det är även önskvärt med träddridåer utmed vattendrag, alléer, läplanteringar och andra inslag som bidrar till att berika landskapet och den biologiska mångfalden.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Informera om vikten av att överskottsning inte når våra sjöar och vattendrag, t.ex. genom att in föra odlingsfria zoner och anlägga kvävefallor i anslutning till åker- och skogsdiken.

Överföra enskilda avlopp till det kommunala avloppsnätet där det är praktiskt möjligt eller öka standarden på annat sätt.

Verka för att minska kväve- och fosforutsläppen från industrier som ligger nära känsliga recipienter.

Ta fram en strategi för arbetet med att åtgärda avloppsanläggningar i de fall där en anslutning till det kommunala VA-nätet inte är möjlig. Fastigheter som inte har en godtagbar avloppslösning ska åtgärdas senast år 2010.

Minska kväve- och fosforutsläppen från kommunens avloppsreningsverk.

8 Levande sjöar och vattendrag

Regionala delmål

Åtgärdsprogram för natur- och kulturmiljöer

Senast år 2010 ska minst hälften av de skyddsvärda miljöerna ha ett långsiktigt skydd och fördelas jämnt mellan de fem vattendistrikten. Minst 15 fiskefria områden ska finnas i varje distrikt.

Åtgärdsprogram för restaurering av vattendrag

Senast till år 2010 ska minst 25 procent av de värdefulla och potentiellt skyddsvärda vattendragen i Västra Götalands län ha restaurerats.

Upprättande av vattenförsörjningsplaner

Senast år 2009 skall vattenförsörjningsplaner med vattenskyddsområden och skyddsbestämmelser ha upprättats för alla allmänna och större enskilda ytvattentäkter. Med större ytvattentäkter avses ytvatten som nyttjas för vattenförsörjning till fler än 50 personer eller distribuerar mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt.

Utsättning av djur och växter som lever i vatten

Senast år 2010 ska utsättning av djur och växter som lever i vatten ske på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.

Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)

Vänern med dess vikar och skärgårdar ska ha en god vattenkvalitet och ett väl fungerande ekosystem med hög biologisk mångfald.

Vänern ska användas av människan på ett långsiktigt hållbart sätt. Naturskönheten ska bevaras och sjön och dess stränder ska bli mer tillgängliga.

Viktiga fågelområden och lekomyråden för fisk skyddas så att värdena bevaras.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Kommunens vattenplanering skall successivt anpassas till EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet). Det innebär att vattenplaneringen skall utgå från avrinningsområden och präglas av en helhetssyn på vattenanvändning och vattenvård. Åtgärder skall sättas in där de gör störst nytta. Förvaltningsplaner, i enlighet med vattendirektivet, bör upprättas för Tidans och Friaåns avrinningsområden. Vattenplaneringen bör så långt möjligt ske i nära samarbete med vattenvårdsförbund, vattenförbund, markägare och andra lokala intressenter.

Arbetet med att förbättra vattenkvaliteten i Tidån behöver effektiviseras. Tillförseln och transporten av näringsämnen är fortfarande för hög. Åtgärder måste bl.a. vidtas inom jordbruket samt för såväl kommunala som enskilda avlopp. Riskerna för punktutsläpp av föroreningar i samband med olyckor, bränder och liknande från olika typer av verksamheter, bör förebyggas. Arbetet bör samordnas inom hela avrinningsområdet. Kommunen avser att verka för dessa frågor inom ramen för Tidans vattenförbund.

Tidans värde från naturvårds- och kulturmiljösynpunkt, inte minst de delar som ligger inom Mariestads tätort, skall tas till vara. Allmänhetens tillgänglighet till Tidans nedre delar och mynningsområden för rekreation, friluftsliv och sportfiske bör förbättras. En vandringsled längs stranden från Ekudden till Ullervad bör ordnas. Stränderna bör, där möjligheter finns, betas för att bli mer tillgängliga och tilltalande. Skyddande vegetationszoner bör finnas i anslutning till åkermark. Tidans strand mellan Marieholmsbron och Ekuddens yttre delar bör röjas från vass och betas.

Kommunen skall aktivt verka för att förutsättningarna för tidanöringen och den hotade fiskarten asp förbättras. Kvarvarande forsar och strömsträckor inom Tidans avrinningsområde får inte exploateras för vattenkraft. Ytterligare vattenuttag bör inte tillåtas. Vattenreglering skall ske på ett sådant sätt att lågvattenföringen förbättras. Grävning, muddring och andra åtgärder som kan ha en negativ påverkan på det biologiska livet, bör undvikas under känsliga tidpunkter.

Ytterligare åtgärder för att säkerställa fiskens vandring bör vidtas. Detta bör genomföras genom överenskommelser med kraftverksägarna och/eller i samband med omprövning av befintliga vattendomar. Det gäller bl.a. väl fungerande vandringsvägar förbi kraftverksdammar och ev. andra vandringshinder. Åtgärderna berör även andra kommuner uppströms i vattensystemet.

Gösen har på senare år fått allt större fångstvärde för yrkesfisket. Åtgärder för att gynna gösen bör därför genomföras. Det gäller t.ex. restaurering av lekplatser genom vegetationsbekämpning, utplantering av gösyngel och rom samt riktat fiske efter vitfisk.

Kommunen är positiv till etablering av fisk- och kräftdjursodling i anlagda dammar och till extensivt vattenbruk. Förutsättningar för vattenbruk i form av traditionella s.k. kassodlingar i sjöar och vattendrag saknas. Generellt gäller att vattenbruket inte får medföra att utsläpp av växtnäringsämnen till naturliga vattenmiljöer ökar eller till en oönskad spridning av arter eller stammar av fisk eller kräftdjur.

De utomordentliga möjligheterna att utveckla Odensåker vid fågelsjön Östen till ett attraktivt område för ekoturism och kulturturism skall tas till vara. Uppmärksamhet bör dock fästas på att sjön och närområdet är att betrakta som särskilt känsligt från ekologisk synpunkt. Det innebär bl.a. att besökande i området bör ledas till utvalda platser via iordningställda gång- och cykelvägar för att på det sättet minska slitage och störningar. Utvecklingsarbetet kring sjön Östen bör ske i bred samverkan mellan berörda intressenter (kommuner, myndigheter, ideella organisationer, markägare m.fl.).

Lokala mål - Mariestad (Riktlinjer för hantering av dagvatten)

Dagvattenhanteringen ska så långt möjligt säkerställa att:

- dagvattnets föroreningar inte släpps i miljön
- inget ovidkommande vatten ska belasta kommunens reningsverk
- flödena in till kommunens reningsverk endast ska variera beroende av avledning av spillvatten
- bräddningarna successivt ska minska med slutmålet att helt upphöra.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Skydda sjöar och vattendrag som används som dricksvattentäkter.

Verka för att värdefulla sjöar och vattendrag skyddas genom områdesskydd, kommunal planering och hänsynstagande i jord- och skogsbruket.

Fortsätta arbetet med att restaurera Gullspångsälven.
Verka för att näringsbalansen i Hovaån förbättras, i synnerhet vad gäller övergödning.
Verka för att vägdragningar och kulverteringar utförs så att vandrande fisk och andra djurarter ges möjlighet att följa vattendragen.
Verka för att Noret röjs från vass för att förhindra att Skagern växer igen.
Följa upp vattenkvaliteten med kontinuerlig provtagning i enlighet med vattendirektivets föreskrifter.
Verka för att förebyggande åtgärder vidtas för att reducera konsekvenserna för Gullspångsälvens nedre del av en eventuell olycka med farligt gods på RV26.

9 Grundvatten av god kvalitet

Regionala delmål

Skydd av geologiska formationer

Grundvattenförande geologiska formationer av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning skall senast år 2010 ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet.

Inga negativa förändringar i grundvattennivån

Senast år 2010 skall användningen av mark och vatten inte medföra sådana ändringar av grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjningen, markstabiliteten eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.

Ökade kvalitetskrav för grundvatten

Senast år 2010 skall alla vattenförekomster som används för uttag av vatten som är avsett att användas som dricksvatten och som ger mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer per år uppfylla gällande svenska normer för dricksvatten av god kvalitet med avseende på föroreningar orsakade av mänsklig verksamhet.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Dagvatten bör i största möjliga utsträckning tas om hand lokalt och renas i naturliga system. En lokal hantering av dagvatten ger såväl ekonomiska som ekologiska och utseendemässiga vinster. Dagvattnets innehåll av växtnäringsämnen och föroreningar kan t ex fångas upp i öppna diken, dammar eller våtmarker.

Ett program för rening av dagvatten från kommunens tätorter skall upprättas.

För att långsiktigt säkerställa en god tillgång på dricksvatten av hög kvalitet bör viktiga grund- och ytvattentillgångar skyddas oavsett om de f.n. nyttjas för vattentäkt eller inte. Riskanalyser bör upprättas som underlag för översyn av skyddsområden och skyddsåtgärder.

Lokala mål - Mariestad (Riktlinjer för hantering av dagvatten)

Dagvattenhanteringen ska så långt möjligt säkerställa att grundvattenbalansen bibehålls.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

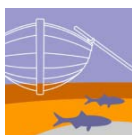
Inventera vattenbehovet, tillgången och bristerna i vattenförsörjningen och upprätta ett kommunalt vattenhushållningsprogram.

Fastställa skyddsområden för vattentäkter där sådana saknas.

Redovisa områden som påverkas negativt av sänkt grundvattennivå i översiktsplanen.

Inventera samtliga kommunala och större enskilda vattentäkter och klargöra behovet av skydd.

Informera vatten- och energiborroware om vilka försiktighetsåtgärder som bör vidtagas så att inte grundvattnet påverkas negativt.

10 Hav i balans samt levande kust och skärgård

(De delar som är aktuella för området)

Regionala delmål.

Strategi för kulturarv och odlingslandskap

Senast år 2015 ska kust- och skärgårdslandskapets värden för natur- och kulturmiljön vara kända samt tillsammans med upplevelsevärden bevaras och utvecklas genom ett varsamt brukande.

Anpassning av uttaget av fisk

Uttaget av fisk, inklusive bifångster av ungfisk, skall senast år 2008 inte vara större än att det möjliggör en storlek och sammansättning på fiskbestånden som ger förutsättningar för att ekosystemets grundläggande sammansättning och funktion bibehålls. Bestånden skall ha återuppbyggts till nivåer betydligt över biologiskt säkra gränser.

Minskade utsläpp från fartyg

Genom skärpt lagstiftning och ökad övervakning ska utsläppen av olja och kemikalier från fartyg minimeras och vara försumbara senast år 2010.

Vänermål (Vattenvårdsplan för Väner)

Känsliga natur- och friluftsområden störs inte av buller.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

För att slå vakt om de kvaliteter som besöksnäringen efterfrågar skall ytterskärgården och värdefulla delar av Mariestadssjön bevaras i huvudsak opåverkade av bebyggelse och störande verksamheter. Byggnader och anläggningar för friluftslivets eller turismens behov får dock uppföras. Det är t.ex. angeläget att förbättra möjligheterna att besöka Djurö.

Kommunens större allmänna badplatser bör år 2007 uppfylla kraven för ”Blå flagg”.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Inventera och verka för värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas från exploatering.

Verka för att förebyggande åtgärder vidtas för att reducera konsekvenserna för Kolstrandsviken av en eventuell olycka med farligt gods på RV26.

Verka för att fisket begränsas så att lekande och uppväxande fisk av skyddsvärda arter inte riskerar att fångas.

Anlägga spolplattor med reningsmöjligheter av spolvattnet i Otterbäcken samt omhändertata slipdamm och färgskrap från båtbottnar.

Verka för att Otterbäckens hamn ges möjlighet att ta emot svartvatten från angörande fartyg.

Vid behov verka för att djurskyddsområde införs för de viktigaste skären för kolonihäckande sjöfåglar i Väneren.

11 Myllrande våtmarker

Regionala delmål

Långsiktigt skydd för våtmarker

Samtliga våtmarksområden i Västra Götalands län som ingår i Myrskyddsplan för Sverige skall ha ett långsiktigt skydd senast år 2010.

Inga skogsbilvägar över våtmarker

Skogsbilvägar skall inte byggas över våtmarker med höga natur- eller kulturvärden eller så att dessa våtmarker påverkas negativt på annat sätt.

Anläggning och återställning av våtmarker

I odlingslandskapet skall minst 3 000 ha våtmarker och småvatten anläggas eller återställas fram till år 2010.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Befintliga våtmarker bör bevaras. Om mindre våtmarker behöver tas bort skall som grundregel gälla att nya bör anläggas som kompensation för de förlorade.

Områden med höga natur-, kultur- eller rekreationsvärden och/eller hotade arter skall användas på ett sådant sätt att värdena består och arternas livsbetingelser förbättras.

För närvarande pågår ingen torvbrytning i kommunen. De större torvmossor som finns har i allmänhet höga naturvärden, varför prövningen av eventuell torvbrytning bör vara restriktiv.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Verka för att de mest värdefulla våtmarkerna – Valmossen, Spåsjön, Klämsjökärren och våtmarkerna utmed Håhulteån skyddas, t.ex. genom naturreservat eller som biotopskydd.

Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)

Med hänsyn till områdets känslighet för störningar medges ej verksamheter eller åtgärder som påverkar våtmarksområden t.ex. skogsdikning, fritidsverksamhet, odling eller skogsplantering.

12 Levande skogar

Regionala delmål

Långsiktigt skydd av skogsmark

År 2010 har, räknat från 1998, ytterligare 65 600 ha skyddsvärd skogsmark undantagits från skogsproduktion, vilket avspeglas i att ytterligare 18 450 ha naturreservat har inrättats, ytterligare 2 300 ha biotopskydd har bildats, ytterligare 3 850 ha naturvårdsavtal har upprättats och ytterligare 41 000 ha frivilliga avsättningar finns i Västra Götalands län.

Förstärkt biologisk mångfald

År 2010 skall mängden hård död ved i Västra Götalands län öka med minst 50 procent på produktiv skogsmarksareal utanför reservat och nationalparker och vara högre i de områden där den biologiska mångfalden är särskilt hotad.

Arealen äldre lövrik skog skall öka med minst 13 procent till år 2010 på produktiv skogsmarksareal utanför reservat och nationalparker och mer i de delar av Västra Götalands län där den biologiska mångfalden är särskilt hotad.

Arealen gammal skog skall öka med minst 13 procent till år 2010 på produktiv skogsmarksareal utanför reservat och nationalparker och mer i de delar av Västra Götalands län där den biologiska mångfalden är särskilt hotad.

Arealen mark föryngrad med lövskog skall öka på produktiv skogsmarksareal utanför reservat och nationalparker i Västra Götalands län.

Skydd för kulturmiljövärden

Skogsmarken i Västra Götaland ska brukas på ett sådant sätt att fornlämningar inte skadas och så att skador på övriga kända värdefulla kulturlämningar är försumbara senast år 2010.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Skogsmarkens långsiktiga produktionsförmåga skall, så långt som möjligt, värnas som en viktig resurs för näringslivets utveckling. Vid planering av skogliga åtgärder skall hänsyn tas till såväl områdets produktionsvärde som dess bevarandevärde. Med bevarandevärden avses här natur-, frilufts- eller kulturmiljövärden. Har området höga bevarandevärden bör endast sådana åtgärder vidtas som inte väsentligt minskar dessa värden. Om områdets bevarandevärden inte kan betecknas som höga, men kan förväntas öka i framtiden kan såväl en mer bevarandeinriktad som en mer produktionsinriktad skötselmodell väljas. Avgörandet för det ena eller det andra måste ske från fall till fall.

Områden med höga natur-, kultur- eller rekreationsvärden och/eller hotade arter skall användas på ett sådant sätt att värdena består och arternas livsbetingelser förbättras.

Inhemska växt- och djurarter som är knutna till skogs- miljöer skall ges utrymme att utvecklas till livskraftiga bestånd. Spridningskorridorer bör finnas mellan större sammanhängande skogsområden och mellan områden med särskilda naturvärden. Skogsmarkens värde som spridningskorridor skall beaktas vid all planering.

I tätortsnära skogar och i skärgården bör skogsbruket alltid bedrivas med särskild hänsyn till det rörliga friluftslivet.

Annan skogsplantering än med lövskog eller s.k. energiskog bör inte ske i öppet kulturlandskap.

Kommunen skall i sin planering särskilt värna om miljöer och objekt som är av stor betydelse från kulturmiljösynpunkt samt värdefulla strand- och skärgårdsmiljöer. Minst 5% av den kommunägda skogsarealen skall avsättas för utveckling till naturskog.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Genomföra en lövskogsinventering.

Vara ett föredöme i bruket av den egna skogen: den långsiktiga hushållningen skall alltid sättas före kortsiktiga ekonomiska behov.

Verka för att de mest värdefulla skogsbiotoperna enligt nyckelbiotopsinventeringen får ett tillräckligt skydd enligt miljöbalken.

Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)

För den i kommunen förekommande skogsmarken skall skogsbrukets förutsättningar beaktas. In om större sammanhängande skogsområden är bedömningen av tillkommande bebyggelse restriktiv, eftersom även enstaka hus kan innebära restriktioner för skogsbruket.

Ny bebyggelse undviks på skogsmark inom områden av betydelse för skogsnäringen. Generellt gäller att ny bebyggelse lokaliseras till mindre skogsområden eller i kanten av större skogsområden.

I arbetet med att förverkliga skogsprogrammet skall varje åtgärd ta hänsyn till att skogen inte bara är till för virkesproduktion. Det är viktigt att miljöer som säkrar fortlevnad för hotade arter av växter och djur bevaras, samt att slå vakt om känsliga kulturmiljöer och värden i landskapsbilden. Skogsmarken skall även i framtiden innehålla en rik flora och fauna.

Vid ianspråktagande av skogsmark bör iakttas:
 - att sammanhängande skogsområden inte splittras
 - att bebyggelse lokaliseras till mindre skogsområden eller till kanten av större
 - att i första hand sämre marker utnyttjas.

13 Ett rikt odlingslandskap

Regionala delmål

Skötsel av ängs- och betesmarker

I Västra Götaland skall år 2010 minst 70 000 ha ängs- och betesmark bevaras och skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Arealen hävdad ängsmark skall utökas till minst 750 ha och arealen hävdad betesmark av de mest hotade typerna till minst 2 500 ha.

Bevarande och nyskapande av småbiotoper i odlingslandskapet

Mängden småbiotoper i odlingslandskapet ska bevaras i minst dagens omfattning.

Skötsel av kulturbärande landskapselement

Mängden kulturbärande landskapselement som vårdas skall öka till år 2010 med cirka 70 procent.

Genetiska resurser hos husdjur och kulturväxter

Senast år 2010 skall det nationella programmet för växtgenetiska resurser vara utbyggt och det skall finnas ett tillräckligt antal individer för att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige.

Åtgärdsprogram för lantbrukets ekonomibygnader

Senast 2020 ska odlingslandskapets byggnader och bebyggelsemiljöer från olika tider tas om hand så att en mångfald bibehålls.

Ökad ekologisk produktion i Västra Götalands län

Den certifierade ekologiska jordbruksmarken bör öka till 20 % 2010.

Den certifierade ekologiska produktionen av mjölk, ägg och kött från idisslare, dvs. nöt och lamm, bör öka markant till 2010. Den certifierade ekologiska produktionen av grisar och matfåglar bör öka kraftigt till år 2010.

För att stimulera en positiv utveckling av marknaden och en hållbar utveckling bör konsumtionen av certifierade ekologiska livsmedel i offentlig sektor öka. Inriktningen bör vara att 25 % av den offentliga konsumtionen av livsmedel ska avse ekologiska livsmedel 2010.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Åkermarken bör så långt möjligt värnas som en betydelsefull produktionsresurs. Den långsiktiga produktionsförmågan hos jordbruksmark som används för livsmedels eller biobränsleproduktion bör bibehållas.

Brukningsvärd jordbruksmark som tas ur produktion bör användas så att framtida återgång till livsmedelsproduktion är möjlig eller för att återskapa skyddsvärda naturtyper som har försvunnit på grund av uppodlingen.

Vid åtgärder inom jordbruket skall stor hänsyn tas till de miljöinslag som karaktäriserar området.

Odlingslandskapets struktur bör så långt möjligt behållas med olika småbiotoper, ängs- och naturbetesmarker, i en mängd som främjar och stärker den biologiska mångfalden och variationen. Det är av stor vikt att betesdrift bibehålls på ängs- och hagmarker som är värdefulla för naturvården.

Lokala mål - Töreboda (Översiktsplan)

För den redovisade jordbruksmarken skall jordbrukets intressen och målet, en levande landsbygd, beaktas vid prövning mot andra intressen. Restriktivitet iaktas beträffande ianspråktagande av åkermark för bebyggelse. Framför allt bör försiktighet iaktas i nära anslutning till animalieproduktion.

Inom det klart åkerdominerande landskapet är bedömningen av tillkommande bebyggelse restriktiv, då även enstaka hus kan innebära restriktioner för jordbruksdriften.

Övervägande om jordbruksmarken görs från två utgångspunkter:

Markens betydelse för jordbruksnäringen

Markens betydelse för andra samhällsintressen (landskapsbild, naturvård, friluftsliv etc).

Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)

Livsmedel bör då det är ekonomiskt möjligt/rimligt köpas in från producenter med ekologisk inriktning (KRAV eller motsvarande).

Lokala mål - Töreboda (Vision och kostpolicy)

Stäva efter att öka de närodlade ekologiska inköpen, säsongsanpassa grönsaks- och fruktinköp samt främja det lokalproducerade.

Följa miljöstyrningsrådets kriterier vid upphandling av animaliska livsmedel samt bara köpa in fisk från hållbara bestånd.

Samtliga inköpsavtal följs upp regelbundet.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Verka för att arealen slätterängar och betesmarker bevaras för att rädda de hotade arter som är knutna dit.

Tillse att jordbrukslandskapet i Högsåsens naturreservat bevaras för framtiden.

Uppmuntra bevarandet av stengärdesgårdar, dikes- och åkerrenar, odlingsrösen och alléer.

Verka för att de viktigaste betes- och slättermarkerna – t.ex. delar av Ribbingsfors, Bråtaslätten och Hovaåns dalgång ges ett tillräckligt skydd och stöd för nödvändiga skötselåtgärder.

15 God bebyggd miljö

Regionala delmål

Planering för en samhällsstruktur som främjar miljöanpassade och resurssnåla transporter

Senast år 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att transportbehovet minskar och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras.

Planering för kulturhistoriska och estetiska värden

Senast år 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden skall tas till vara och utvecklas.

Planering för grön och vattenområden i tätorter

Senast år 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande i Västra Götaland grundas på program och strategier för hur grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden skall bevaras, vårdas och utvecklas för såväl natur- och kulturmiljö- som friluftslivsmål, samt hur andelen hårdgjord yta i dessa miljöer fortsatt begränsas.

Planering för effektivare energianvändning och nyttjande av förnyelsebar energi

Senast år 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur energianvändningen skall effektiviseras för att på sikt minskas, hur förnybara energiresurser skall tas tillvara och hur utbyggnad av produktionsanläggningar för fjärrvärme, solenergi, biobränsle och vindkraft skall främjas.

Bebyggelsens kulturhistoriska värden

Bebyggelsens kulturhistoriska värden skall senast år 2010 vara identifierade och ha en långsiktigt hållbar förvaltning.

Minskat buller

Antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen ställt sig bakom för buller i bostäder skall ha minskat med 5 procent till år 2010 jämfört med år 1998.

Minskade uttag av naturgrus

År 2010 skall uttaget av naturgrus i Västra Götalands län vara högst 1,4 miljoner ton per år.

Minskning av avfallsmängder

Den totala mängden genererat avfall skall inte öka och den resurs som avfall utgör skall tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Särskilt gäller att:

- Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå.
- Senast år 2010 skall minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.
- Senast år 2010 skall minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.
- Senast år 2010 skall matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier m.m. återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.
- Senast år 2015 skall minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark.

Bättre energianvändning i byggnader

Den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler minskar. Minskningen bör vara 20% till år 2020 och 50% till år 2050 i förhållande till användningen 1995. Till år 2020 ska beroendet av fossila bränslen för energianvändningen i bebyggelsesektorn vara brutet, samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.

Mindre radon, fukt och mögel inomhus

År 2020 skall byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt. Därför skall det säkerställas att

- samtliga byggnader där människor vistas ofta eller under längre tid senast år 2015 har en dokumenterat god ventilation,
- radonhalten i alla skolor och förskolor år 2010 är lägre än 200 Bq/m³ luft och att
- radonhalten i alla bostäder år 2020 är lägre än 200 Bq/m³.

Lokala mål - Energi- och klimatplan för Mariestad, Töreboda och Gullspång

Externa områden för handel m.m. ska ha anslutning med kollektivtrafik samt säker gång- och cykeltrafik till år 2020.

Ett nätverk av säkra gång- och cykelvägar inom och mellan tätorterna i kommunerna ska byggas ut till år 2020.

Vid överlåtande av kommunal mark för bostadsbyggnation ska användande av lågenergihus stimuleras.

Utbyggnad av när- och fjärrvärme i de tre kommunerna sammanlagt till en årsleverans av 172 GWh från förnybara energikällor ska ske till 2015.

En utbyggnad av småskalig närvärme i Gullspång och Hova ska påbörjas till 2012.

Användningen av el i hushållssektorn per innevånare ska minska med 10% till 2020 jämfört med 2004.

En effektivare elanvändning inom industri- och servicesektorerna ska aktivt stimuleras.

Elanvändningen i kommunernas lokaler per ytenhet ska minska med 10% till år 2020 räknat från 2004.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Mariestads kommun är en kulturbygd. Större områden som är obetydligt påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön är ovanliga. Med utgångspunkt i de lokala förhållandena, bedömer kommunen att delar av den yttre skärgården samt skogsområdet runt Lugnånsberget och mot Vristulven uppfyller kriterierna för stora opåverkade områden och således så långt möjligt bör skyddas mot åtgärder som kan påverka områdenas karaktär.

Områden med höga natur-, kultur- eller rekreationsvärden och/eller hotade arter skall användas på ett sådant sätt att värdena består och arternas livsbetingelser förbättras.

Allmänhetens tillgänglighet till friluftsområdena skall främjas. De natur- och kulturmiljövärden som utgör grunden för friluftsvärdena skall bevaras och stärkas. En naturlig kontakt bör skapas mellan bostadsområden och friluftsområden. Ett särskilt grönstrukturprogram skall tas fram för kommunens tätorter.

Frågor om ökad användning av förnyelsebara energikällor samt ökad ekoeffektivitet i kommunens tekniska system skall tillmätas en ökad vikt i samhällsplaneringen. Kommunen kommer att utarbeta en ny energiplan, som visar hur omställningen av energisystemet skall genomföras. En ökad ekoeffektivitet innebär mindre avfall och att restprodukter i största möjliga utsträckning nyttiggörs genom återbruk, material- eller energiutvinning. Effektiviteten i avloppsvattenhanteringen skall öka genom att ledningsnätet ses över i syfte att minska inläckage av grundvatten och dagvatten.

Kommunen anser att prövningen enligt miljöbalken av nya naturgrustäcker bör vara restriktiv. Normalt bör tillstånd endast ges i områden där täktverksamhet pågår och efterbehandling inte har utförts.

Återbruk av byggnadsmaterial från vägbankar, betongskrot, äldre asfaltmassor och liknande, skall underlättas och utökas för att förbättra materialhushållningen. Materialbanker och depåer för återvinningsmaterial och restprodukter bör anordnas på lämpliga platser t ex vid bergtäkterna.

Lokala mål - Mariestad (Riktlinjer för hantering av dagvatten)

Dagvattenhanteringen ska så långt möjligt är säkerställa att bebyggelsemiljön berikas och att vattenprocesserna synliggörs och att skador på fastigheter och andra anläggningar inte uppkommer.

- inga fastigheter ska bli översvämmade p.g.a. brister i dagvattenhanteringen
- de årliga kostnaderna orsakade av bristande dagvattenhantering helt ska upphöra

Lokala mål - Mariestad (Miljökritierier vid upphandling)

Förpackningar för produkterna skall i största grad återanvändas/återvinnas och mängden skall minimeras.

Lokala mål - Mariestad (Grönprogram)

Programmet ska bidra till

- tillgång och tillgänglighet
- pedagogiska värden
- nationellt besöksmål

Projekt med högsta prioritet (Undervisningsparker) ska vara genomförda till 2015.
Projekt med prioritet 2 (Stadsparken) ska påbörjas i sina första etapper innan 2015.
Projekt med prioritet 3 (Tätortsparker och Stadsdelsparker) ska påbörjas i sina planeringsprocesser till 2015.
Pågående projekt (Världsparken och Grönöar) fortlöper parallellt med övriga.

Lokala mål - Töreboda (Översiktplan)

Det övergripande målet är att hushålla med resurser och successivt minska avfallsmängderna. I samband med att en utvecklad källsortering genomförs i kommunen kommer på sikt avfallsmängderna att minska.
Utbyggnad av bostäder, arbetsplatser och servicefunktioner lokaliseras i huvudsak till tätorterna Töreboda, Moholm och Älgårås. Lokalisering görs till områden där omsorg om mark och vatten och varsamhet om miljö sker i möjligaste mån.
Människor skall ha tillgång till en tilltalande skogsmiljö för rekreation och friluftsliv. Virkesproduktion och rekreation bör kunna samsas på samma mark. Ur skogsbrukets perspektiv är det en rad allmänna intressen som riktas mot markområden där skogsbruk bedrivs.

Lokala mål - Töreboda (Verksamhetsmål)

Utveckla attraktiva boende- och livsmiljöer för alla åldrar.
--

Lokala mål - Töreboda (Tillväxt- och näringslivsprogram)

<p>Attraktivt boende</p> <p>Insatser för att vidareutveckla och etablera nya boendemiljöer i kommunen ska ha högprioritet. Samtidigt skall det i all bebyggelseplanering finnas en ökad hållbarhetsaspekt med avseende på resurshushållning och miljöhänsyn.</p>
<p>Utveckling av nya och befintliga företag</p> <p>Arbetet med att få fler företagare att etablera verksamhet i kommunen ska bedrivas målinriktat och utifrån ett helhetsperspektiv. Det innebär att kommunen ska vara en attraktiv boendeort som har tillgång till goda kommunikationer, kan attrahera kompetent arbetskraft, har närhet till natur och kultur samt ett rikt föreningsliv som grund för nätverksbyggande och sociala kontakter.</p>
<p>Kommunikation och infrastruktur</p> <p>Aktivt bedriva arbete med Västtrafik och SJ för att ytterligare förbättra rese och pendlingsmöjligheten till och från kommunen.</p>

Lokala mål - Töreboda (Miljöpolicy vid upphandling)

<p>Material som är möjliga att återföra till kretsloppet ska prioriteras enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - återanvändning / återbruk - återvinning - energiutvinning med minsta möjliga utsläpp av föroreningar - deponering med minimering av skadliga restprodukter och miljöpåverkan.
--

Lokala mål - Töreboda (Vision och kostpolicy)

Det arbetas aktivt med att minimera tallrikssvinn och matsvinn och energianvändning. Svinnet från köken mäts kontinuerligt.
Ökad sortering av avfall samt arbete med avfallsminimering sker kontinuerligt.
Samtlig personal har kunskap kring resurshushållning och det sker löpande arbete kring effektiv energianvändning och minskad miljöpåverkan.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Genomföra en kulturmiljöanalys och skydda den kulturhistoriskt viktiga bebyggelsen, t.ex. genom områdesbestämmelser, uppdaterade detaljplaner eller byggnadsminnesförklaring.
Ta fram ett program som anger hur kulturhistoriska och estetiska värden ska bevaras.
Främja en bebyggelsestruktur som möjliggör anslutning till fjärrvärmeanläggningar med hög grad av rening.
Planera så att ny bebyggelse inte utsätts för störande eller skadligt buller.
Verka för att befintliga bullerproblem åtgärdas.
Minska deponeringen av avfall, minska miljöbelastningen från deponier och öka resurshushållningen genom giftfria och resurssnåla kretslopp.
Förbättra energihushållningen i fastighetssektorn (som står för 40 % av Sveriges totala energi användning) – samtidigt måste kraven uppfyllas på bra inomhusluft utan fukt, mögel, drag och buller.
Minska radonhalterna i inomhusluften i kommunens egna byggnader.
Ta fram ett radonprogram som visar hur radonmålen ska nås.

Lokala mål - Gullspång (Policy för minskat buller med fokus på barn och ungdomsmiljöer)

Kommunal nämnd och förvaltning som upplåter lokal eller markområde för evenemang där musik förekommer, eller som själv eller tillsammans med annan arrangerar sådant evenemang, tillser genom avtalsföreskrifter att ingen åhörare utsätts för högre ljudnivå än: <ul style="list-style-type: none"> • 115 dB(A) vid intermittent buller • 100 dB(A) ekvivalentnivå vid kontinuerligt buller • 90 dB(A) ekvivalentnivå vid kontinuerligt buller vid evenemang där åhörare huvudsakligen är barn.
En tillräcklig kartläggning av ljudmiljön inom kommunens fastigheter som skall finnas. Tillsynen av lokaler som identifierats som riskmiljöer ur bullersynpunkt skall prioriteras.
Förebyggande arbete genom information riktad till viktiga grupper, såsom skolelever, lärare, föräldrar och musikarrangörer, skall genomföras. Även särskild information och rutiner för dem som upplåter lokaler eller markområden enligt punkt 1 ovan skall finnas.

Lokala mål - Mariestad och Gullspång (Renhållningsordning)

Kommunal verksamhet är ett föredöme – lokalt mål 2013

Samtliga kommunala verksamheter har resurser för rätt hantering av avfallet.

Allt matavfall från kommunala verksamheter sorteras ut och behandlas i närområdet.

Kommunens verksamheter har minskat den totala avfallsmängden med 10 % jämfört med 2011 års nivå.

Avfallsfrågor är en viktig del i tillsynen – lokalt mål 2013

Samtliga anmälningspliktiga verksamheter har fått ett tillsynsbesök med inriktning på avfallshantering.

Arbetsmiljö är en viktig aspekt i all avfallshantering – lokalt mål 2013

Prioriterade arbetsmiljöproblem är åtgärdade och vid nyetablering uppstår inga nya arbetsmiljöproblem.

Taxan stimulerar ökat engagemang – lokalt mål 2013

60% av hushållen har kunskap om vad som ingår i renhållningsavgiften och vad de kan göra för att påverka den egna kostnaden.

Det är lätt att sortera och ta hand om sitt avfall

80% av hushållen tycker det är lätt att sortera och att ta hand om sitt avfall på ett miljöriktigt sätt.

Slam från reningsverk är en tillgång – lokalt mål 2013

Allt slam från kommunens reningsverk ska ha sådan god kvalitet att det nyttiggörs i kommunerna och dess närområden.

Lokala mål - Töreboda (Avfallsplan)

Kunskapen om att val av konsumtion påverkar avfallsmängderna och avfallets farlighet ökar.

Andelen avfall som återanvänds ska öka i förhållande till totala mängden säck- och kärlavfall från hushåll.

Vid företag och andra verksamheter ska andelen avfall som återanvänds och materialåtervinns ska öka i förhållande i relation till producerad/importerad produkt.

Avfallssystem ska i större utsträckning stödja hushållens källsortering.

Större andel organiskt avfall från livsmedelsindustrier ska tas om hand biologiskt.

Insamlad mängd matavfall som definieras som hushållsavfall från hushåll, storkök, restauranger, livsmedelsbutiker etc. ska öka.

16 Ett rikt växt och djurliv

Regionala delmål

Hejda förlusten av biologisk mångfald

Senast år 2010 skall förlusten av biologisk mångfald inom Västra Götalands län vara hejdad.

Minskad andel hotade arter

År 2015 skall bevarandestatusen för hotade arter i landet ha förbättrats så att andelen bedömda arter som klassificeras som hotade har minskat med minst 30 procent jämfört med år 2000, och utan att andelen försvunna arter har ökat.

Hållbart nyttjande

Senast år 2010 ska biologisk mångfald och biologiska resurser såväl på land som i vatten nyttjas på ett hållbart sätt så att biologisk mångfald upprätthålls på landskapsnivå.

Vänermål (Vattenvårdsplan för Vänern)

Havsörnen häckar runt hela Vänern.

Inga fler främmande arter introduceras.

Viktiga fågelområden och lekomyråden för fisk skyddas så att värdena bevaras.

Lokala mål - Mariestad (Översiktsplan)

Områden med höga natur-, kultur- eller rekreationsvärden och/eller hotade arter skall användas på ett sådant sätt att värdena består och arternas livsbetingelser förbättras.

Lokala mål - Gullspång (Översiktsplan Vision 2020)

Bidra i arbetet med att inventera förekomsten av biotoper med hotade arter inom kommunen.

Ta hänsyn till den biologiska mångfalden i den fysiska planeringen.

17 Folkhälsomål

De nationella Folkhälsomålen har i flera fall en nära anknytning till Miljömålen. Folkhälsomålen har inte delats upp under olika miljömål. Folkhälsoråden i Mariestad, Töreboda och Gullspång arbetar efter olika mål och målområden under olika år. För mer information hänvisas till respektive kommuns Folkhälsoråd.

Nationella folkhälsomål

Delaktighet och inflytande i samhället.
Ekonomisk och social trygghet.
Barn och ungas uppväxtvillkor.
Hälsa i arbetslivet.
Miljöer och produkter.
Hälsofrämjande hälso- och sjukvård.
Skydd mot smittspridning.
Sexualitet och reproduktiv hälsa.
Fysisk aktivitet.
Matvanor och livsmedel.
Tobak, alkohol, narkotika, doping och spel

18 Kunskap och kommunikation

Utöver de 15 miljömålen och folkhälsomålen presenteras mål kring kunskap och kommunikation. Dessa mål är mer övergripande och passade därför inte in under något speciellt miljömål.

Lokala mål - Gullspång (Pedagogisk utvecklingsplan)

Samtliga skolenheter i Gullspångs kommun ska vart tredje år förnya sin utmärkelse "Skola för hållbar utveckling".
Samtliga skolenheter ska öka nyttjandet av lokala resurser i närmiljön under år 2010-2015.

Internationellt modellområde för hållbar utveckling

Mariestads kommun ingår tillsammans med Götene och Lidköpings kommun i Biosfärområdet Vänerskärgråden med Kinnekulle. Biosfärsområdets Vision och mål har stark koppling till miljömålen. Unescos kriterier för biosfärområden ses som övergripande mål för arbetet. Mer information finns på biosfärsområdets hemsida (www.vannerkulle.org).

I Vision Mariestad 2030 är internationellt modellområde för hållbar utveckling (Biosfärområdet) en av visionens fem byggstenar. Målformuleringar om internationellt modellområde hänvisas till Vision Mariestad 2030.